

2022-07-14
S2022/03300 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Migrationsverket
601 70 Norrköping

Polismyndigheten
106 75 Stockholm

Uppdrag om att stärka arbetet med att motverka att ensamkommande barn försvinner

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen, Migrationsverket och Polismyndigheten i uppdrag att tillsammans genomföra ett treårigt utvecklingsarbete avseende problematiken med ensamkommande barn som försvinner. Syftet är att höja kunskapen på området och att utveckla samordnade och långsiktigt hållbara arbetssätt som motverkar att barn försvinner.

Socialstyrelsen ska vara sammankallande och samordnande myndighet för uppdraget. Socialstyrelsen ska – tillsammans med Migrationsverket och Polismyndigheten – ta fram nationell vägledning som ska utgöra ett stöd för hur berörda aktörer kan arbeta för att motverka att ensamkommande barn försvinner och hur de kan agera om ett försvinnande ändå sker. Rutiner för riskbedömning och skyddsåtgärder ska uppmärksammas särskilt.

Polismyndigheten ska se över möjligheten att i sitt register ange om ett barn, som har anmälts försvunnet, saknar vårdnadshavare i Sverige. Socialstyrelsen ska årligen – med hjälp av uppgifter från Migrationsverket sammanställa och analysera statistik över registrerade avvikningar. Om möjligt ska statistiken kompletteras och analyseras tillsammans med Polismyndighetens anmälningar om försvunna barn.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs samverka med länsstyrelserna genom att inhämta kunskap och erfarenheter från det regionala och lokala arbetet att motverka att ensamkommande barn försvinner, inom ramen för länsstyrelsernas uppgifter i mottagande av ensamkommande barn. Socialstyrelsen ska också samråda med länsstyrelserna i framtagandet av den

nationella vägledning som ska utgöra ett stöd för berörda aktörer i arbetet med att motverka att ensamkommande barn försvinner.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs, föra dialog med Jämställdhetsmyndigheten, Statens skolverk och Sveriges Kommuner och Regioner. Socialstyrelsen ska även, vid behov, föra dialog med enskilda kommuner och civilsamhällesorganisationer. I uppdragets genomförande ska även barn och ungas erfarenheter beaktas.

Socialstyrelsen ska senast den 2 oktober 2023 och den 16 september 2024 lämna en skriftlig delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). En slutredovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 september 2025.

Redovisningarna ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2022 använda högst 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, för budgetåret 2022 uppförda anslaget 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagsposten 4 Utvecklingsmedel.

För uppdraget får Polismyndigheten respektive Migrationsverket använda högst 150 000 kronor vardera som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, för budgetåret 2022 uppförda anslaget 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagsposten 5 Övriga utvecklingsmedel.

Medlen får rekvideras under följande villkor. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2022. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2023. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av hur medlen använts lämnas till Kammarkollegiet.

Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till regleringsbrevet för budgetåret 2021 avseende anslaget 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagsposten 5 Övriga utvecklingsmedel.

Ärendet

Forskning visar att ensamkommande barn är utsatta för flera riskfaktorer för att utveckla psykisk ohälsa och social problematik. Det finns även en risk att

ensamkommande barn och unga utnyttjas och far illa på olika sätt, till exempel kan de falla offer för människohandel eller andra former av brottslighet. Det gäller särskilt de ensamkommande barn som i Sverige har avvikit från placeringar som har gjorts med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), fått avslag på en ansökan om asyl eller uppehållstillstånd eller inte har registrerats hos någon myndighet (Polismyndighetens lägesrapport 22 om människohandel för sexuella och andra ändamål, Ju2021/04360).

Länsstyrelserna har i enlighet med förordning (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare bland annat uppgifter när det gäller mottagande av ensamkommande barn. Länsstyrelsen ska verka för att det finns beredskap och kapacitet hos kommunerna att ta emot ensamkommande barn och ska föra dialog med kommunerna om mottagandet av ensamkommande barn samt verka för samverkan mellan kommuner inom länet. Länsstyrelsen i Värmlands län har under 2022 i uppdrag att lämna en samlad redovisning av kommunernas beredskap och kapacitet för ensamkommande barn och unga, med bilagd rapport från varje länsstyrelse, där det bland annat ska framgå vilka åtgärder som vidtagits för att motverka att ensamkommande barn och unga försvinner (Fi2022/01872).

Länsstyrelserna hade under åren 2016 och 2017 i uppdrag att bland annat genomföra en nationell kartläggning av ensamkommande barn som försvinner och föreslå åtgärder för att förebygga att ensamkommande barn försvinner (S2016/00634). Under 2018 hade länsstyrelserna i uppdrag att ta fram enhetliga regionala rutiner för arbetet med ensamkommande barn som försvinner (S2018/05943).

Under 2021 gav länsstyrelserna in en skrivelse till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet), där de uppmärksammar vissa problem, t.ex. att kännedomen om regionala rutiner gällande ensamkommande barn är låg och att flera länsstyrelser uppgav att det inte finns något aktivt arbete kring rutinerna. Länsstyrelserna identifierade behov avseende ensamkommande barn som försvinner, bland annat av ett nationellt samordningsuppdrag och nationella rutiner (A2021/01930).

Resultatet av tidigare uppdrag och länsstyrelsernas rapport från 2021 visar på att mer behöver göras för att öka kunskapen hos berörda aktörer inom

området samt att det behöver tas fram hållbara arbetssätt som motverkar att ensamkommande barn försvinner. Det är av vikt att få en förbättrad bild om den ensamkommande försvinner på grund av att man kan ha utsatts för ett brott eller man avviker på grund av att man avser upprätthålla sig i landet utan tillstånd eller söka uppehållstillstånd i annat land.

Regeringen beräknar att 2 000 000 kronor årligen kommer att avsättas för uppdraget för 2023 och 2024 och 1 500 000 kronor för 2025 under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Axelina Hedenskog

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Länsstyrelserna

Jämställdhetsmyndigheten

Statens skolverk

Sveriges Kommuner och Regioner